

Ornitologové se při výzkumu potkávají i s policií

Odborníci z olomoucké univerzity přišli na to, že o tom, zda ptáci vyhodí cizí vajíčko z hnízda, rozhoduje i to, zda u něj vetřelce přistihnou

NEPLÁNOVANÝ OBJEV. Doktorand Petr Samaš si při práci na jiném projektu na Novém Zélandu začal zapisovat, zda vyrušil u hnízda samici. Foto: archiv Tomáše Grima

POZOROVÁNÍ KOSŮ A DROZDŮ. Tým ornitologů z Univerzity Palackého v Olomouci, pod vedením Tomáše Grima, pozoruje ptáky a zkoumá, jaký je osud cizích vajec v hnízdech. Foto: archiv Tomáše Grima

VERONIKA VIMMEROVÁ

Střední Morava – Že některé druhy ptáků kladou vajíčka do cizích hnízd, je známá věc. Přes výzkum, který probíhá už od 18. století u nás i v zahraničí, zatím nemají vědci úplně jasno v tom, proč cizí vejce napadení ptáci z hnízda někdy vyhodí a jindy o ně začnou pečovat. Překvapivou odpověď přinesl výzkum skupiny ornitologů z Univerzity Palackého v Olomouci pod vedením Tomáše Grima. Rolí by totiž mohlo hrát i to, zda pták u svého hnízda vetřelce přistihne, nebo ne.

Pokud hostitel vejce přijme, znamená to pro něj ve výsledku katastrofu. „Například mládě kukačky ostatní mladé zabije tím, že je z hnízda vytlačí. Ptáci se této možnosti často umějí bránit, někteří jsou schopni vejce z hnízda vyhodit. A nás zajímá, podle čeho se rozhodují,“ vysvětluje na úvod ornitolog Tomáš Grim.

Tradičně se mělo za to, že ptáci reagují přímo na nález v hnízdě. „Očekávalo se, že se zabývají jen vejci samotnými, jejich velikostí, barvou nebo skvrněním. V naší nové práci jsme ale zjistili, že jejich reakci spouští i vědec, který jim do hnízda pokusně vejce vloží. Když obyvatele hnízda někdo vyplaší, dívají se pak do něj víc a kontrolují, co se stalo,“ popisuje vedoucí výzkumné skupiny.

Stejně jako spousta dalších vědeckých objevů začal i tento neplánovaně. „Můj doktorand Petr Samaš pracoval na jině

studii na Novém Zélandu a napadlo ho zapisovat si, jestli u hnízda vyrušil samici, nebo ne. S překvapením jsme zjistili, že právě vyplašení samice na hnízdě zdaleka nejlépe koresponduje s tím, zda vejce přijme, nebo ne,“ vypráví Tomáš Grim. Celý výzkum pak zopakovali spolu s vědcem Danielem Hanleym v Olomouci a výsledky byly úplně stejné jako u protinožců.

Vědce samozřejmě zajímaly všechny způsoby toho, jak chování zvířat vysvětlit. Napadla je i možnost, že může být rozdíl mezi vyrušením člověkem a jiným zvířetem. „Zjistili jsme ale, že reakce vznikají v momentu, kdy jsou ptáci svědky jakéhokoliv vzruchu. Ať už je vyplaší na hnízdě kukačka, vědec, nebo třeba kočka, mají po návratu větší tendenci kontrolovat hnízdo. A tím spíš si všimnou něčeho, co do hnízda nepatří,“ říká ornitolog.

Celý výzkum postavili odborníci na sledování kosů a drozdů, a to především proto, že jsou hojně rozšíření jak u nás, tak právě na Novém Zélandu. I mezi samotnými dvěma druhy ptáků zjistili ornitologové velké rozdíly. „Jde o to, že samice kosa, kterou vyrušíte z hnízda, neodletí daleko. Většinou zůstane jen pár metrů od vás a pozoruje, co děláte. Naproti tomu samice drozda většinou odletí desítky metrů pryč a až pak se k hnízdu vrací. U ní proto nemá vyplašení vliv na to, co s cizím vejcem udělá,“ vysvětluje odborník.

Ani vědecké pokusy se neo-

bejdou bez komplikací a někdy se ornitologové musejí vypořádat i s policií. „Především ve městě se dějí různé věci. Stane se třeba, že jdeme

zkoumat ptáky někam poblíž zástavby a první, co nás brzy ráno přivítá, je policejní hlídka. Občas na nás nějaká ba-
bička dívající se z okna zavolá

kontrolu, protože si myslí, že jsme bezdomovci,“ popisuje Tomáš Grim.

Výzkum pro vědce zdaleka neskončil, v následujících týd-

nech se chystají na cestu do Finska, kde budou ve svém pozorování pokračovat. Zkusí zjistit, jak to chodí s opeření na jiném místě planety.

INZERCE

BRNO – MĚSTO UPROSTŘED EVROPY ...festival zábavy pod hrady Špilberk a Veverčí 2015

IGNIS BRUNENSIS

Starobruno

B | R | N | O |

Jihomoravský kraj

SNID & CO®
REKLAMNÍ SPOLEČNOST

IGNIS BRUNENSIS

PŘEHLEDKA OHŇOSTROJŮ S FESTIVALEM ZÁBAVY 22.5.-21.6.

hrad Špilberk	28.5.	THEATRUM PYROBOLI • ČESKO
Brněnská přehrada	6.6.	FLASH BARRANDOV SFX • ČESKO
Brněnská přehrada	10.6.	HAMEX PIROTEHNIKA • SLOVINSKO
Brněnská přehrada	13.6.	LA TIRRENA FIREWORKS • ITÁLIE
Brněnská přehrada	17.6.	ALPHA PYROTECHNIE • FRANCIE
hrad Špilberk	20.6.	FLASH BARRANDOV SFX • ČESKO

začátky ve 22:30 • hudba k ohňostrojmům – Rádio KISS Hády 88,3 fm

www.ignisbrunensis.cz

Májová přehlídka moravských vín

28.-30.5. **VÍNOMÁNIE**

centrum Brna
okolí Měniné brány
a Malinovského nám.

Vino na dotek

PRODEJ MORAVSKÝCH VÍN
občerstvení • řemeslnické výrobky
DOPROVDNÉ A ZÁBAVNÉ PROGRAMY

SVAZ VINARŮ
ČESKA

INZERCE

**Nakupte
rhododendrony, azalky,
buxusy, túje a další rostliny
a ZÍSKEJTE DÁREK!**

www.truhlikov.cz
Největší zahradnictví na internetu

Partneři projektu

